

УДК:355.233:[378.091.12:005.963](477)

Леонід Олійник,

доктор педагогічних наук,

старший науковий співробітник

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0002-7375-1281>**Сергій Іллющенко,**

доктор філософії

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0002-5963-8020>**Тімур Аксанов,**

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0002-4491-3157>**Богдан Гнесь,**

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-9064-2581>**Марина Баранецька,**<https://orcid.org/0009-0004-6666-9652>

Національний університет оборони України, м. Київ

DOI: 10.33099/2617-1775/2024-02/116-125

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

***Анотація.** У статті презентовано розроблену модель професійного розвитку науково-педагогічних кадрів у процесі підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах. Модель дає змогу керівникам зрозуміти процес і побачити результат підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з урахуванням їх індивідуальних освітніх траєкторій професійного розвитку.*

Модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації містить чотири блоки (цілепокладання, теоретико-методологічний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний), поєднання яких дасть змогу досягти поставленої мети.

***Ключові слова:** модель; науково-педагогічні працівники вищих військових навчальних закладів; підвищення кваліфікації; професійний розвиток.*

Постановка проблеми. В умовах глобалізації світу, нових викликів національній безпеці, стрімкого розвитку науки, новітніх інформаційних технологій необхідно створити умови для інноваційного розвитку військової освіти, професійного розвитку військовослужбовців, зміцнення їх морально-бойових якостей, збагачення інтелекту та духовності, виховання в душі постійної готовності до захисту Батьківщини [4].

Розвиток професійної компетентності науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів є основним чинником, що спонукає до оцінювання функціонування кадрового забезпечення системи військової освіти, і водночас стратегічним ресурсом підвищення її якості.

Важливим кроком до оновлення та підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів слід вважати можливість реалізації індивідуальних освітніх

траєкторій, розширення освітнього поля завдяки варіативності і конкурентоздатності освітніх програм.

Аналіз зазначеної проблематики дає змогу стверджувати, що в Україні немає єдиної сталої моделі професійного розвитку науково-педагогічних працівників у системі післядипломної освіти. Кожен заклад вищої освіти формує власну унікальну модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників, в якій зосереджено увагу на певному виді професійного розвитку. Мета розробленої моделі полягає у створенні алгоритму професійного розвитку науково-педагогічних працівників, який максимально задовольнятиме як індивідуальні потреби науково-педагогічних працівників, так і кваліфікаційні вимоги вищого військового навчального закладу до цієї категорії.

Методологічним підґрунтям для розроблення моделі системи професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах є такі підходи:

аксіологічний – спрямований на формування творчої, мобільної особистості, здатної адаптуватися до різних умов, мотивованої до активної участі у розвитку закладу вищої освіти;

андрагогічний – дає змогу визначати специфічні риси навчання дорослих і шляхи вдосконалення його організації;

компетентнісний – спрямований не лише на підвищення обізнаності науково-педагогічних працівників, а й на практичну здатність до розвитку їх професійної компетентності;

контекстний – дає змогу створювати сприятливі організаційно-педагогічні умови для взаємопроникнення навчальної і професійної діяльності як надійної педагогічної підвалини для розвитку професійної компетентності у процесі підвищення кваліфікації;

особистісно орієнтований – передбачає орієнтованість на особистість науково-педагогічного працівника як суб'єкта безперервної професійної освіти;

рефлексивний – дає змогу науково-педагогічним працівникам фіксувати у процесі підвищення кваліфікації свій стан розвитку, власні досягнення та чинники, що сприяють розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із досліджуваної теми показав, що науковці приділяють значну увагу проблемам професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Різні аспекти професійного розвитку науково-педагогічних працівників викладені у наукових працях, присвячених висвітленню таких проблем: андрагогіки, акмеології, синергетики, педагогічної праксеології (М. Александров, Г. Гадамер, А. Деркач, О. Дубасенюк, І. Колесникова, А. Маркова, С. Пожарський та ін.); освіти дорослих в Україні і за кордоном (С. Вершловський, С. Змейов, С. Калашнікова, Л. Лук'янова, М. Ноулз, О. Огієнко та ін.); неперервної освіти педагогічних працівників (Н. Косенко, В. Олійник, В. Осадчий та ін.); обґрунтування моделей організаційних систем освіти (В. Биков, Є. Лодатко, В. Штофф та ін.); удосконалення професійно-педагогічної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти (О. Бігич, Г. Єльнікова, Н. Лісова, Н. Мурована та ін.).

Мета статті полягає у виокремленні й описі складових моделі професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах.

Методи дослідження. Дослідження проведене із застосуванням методів системного аналізу і синтезу, індукції та дедукції, порівняння, узагальнення, систематизації.

Виклад основного матеріалу. Система освіти спрямована на спроможності науково-педагогічних працівників навчатися протягом всього життя й бути самостійними суб'єктами навчання, здатними до самопізнання, самоосвіти й самовиховання.

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників є педагогічною проблемою, яка незалежно від політичного, соціально-економічного, технологічного розвитку країни потребує комплексного вирішення та об'єднання зусиль учених з різних галузей знань, а також практиків чий досвід є невичерпним джерелом навчання дорослих [5, с. 151].

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників реалізується розробленням проблемних ситуацій, спрямованих на розвиток психолого-педагогічної готовності до виконання професійних функцій; створенням сприятливого педагогічного середовища для пошуку і власної творчої діяльності; визначенням та обґрунтуванням мети як центральної ланки технології; визначенням навчально-виховних заходів, які сприяють створенню цілеспрямованого, доцільно організованого, передбачуваного впливу на розвиток особистості [6, с. 303].

Моделювання широко застосовують у педагогічній науці як метод навчання та метод наукового пошуку. Прогностичні моделі допомагають готувати фахівців, здатних виконувати професійні завдання на високому рівні не лише в сучасних, а й прогнозованих умовах діяльності [2, с. 205].

Щоб створити модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, потрібно зібрати і проаналізувати необхідну інформацію, скориставшись ефективними методами діагностування, осмислити досліджуваний об'єкт, визначити критерії оцінювання, встановити кількісні співвідношення між його компонентами, визначити чинники впливу на їх характеристики і зрештою сконструювати нормативну (бажану, ідеальну) схему.

У педагогіці поняття «модель» вживають для обґрунтування певних явищ та умов відтворення реальних процесів, які відбуваються в освітньому середовищі [1, с. 285]. Нам імпонує визначення поняття «модель» [8, с. 41] як форми наукової абстракції, в якій виокремлені найістотніші зв'язки в досліджуваному об'єкті та закріплені в наочно сприйнятних в описуваних зв'язках і відношеннях. Моделюванням є спосіб пізнання, в якому досліджувана система відтворюється в іншій, її копії є моделями. Результати, одержані за допомогою моделювання, як правило, можна відтворити на оригіналі досліджуваного явища. Професійний розвиток науково-педагогічного працівника відбувається у процесі освітньо-практичної діяльності у закладі вищої освіти, на зміст якої впливають як вимоги суспільства до рівня освіченості фахівця, так і галузеві стандарти. Отже, досягнення професійного

розвитку можливе за умови ефективно організованої та методично забезпеченої системи професійного розвитку на основі самоосвіти і саморозвитку.

Вперше андрагогічну модель навчання запропонував М. Ноулз. В основу його моделі покладено дві визначальні характеристики:

- 1) ставлення до тих, хто навчається, як до автономних суб'єктів навчання;
- 2) розуміння ролі того, хто навчає, як посередника в навчанні, а не джерела знань.

Саме на ці характеристики ми спиралися під час створення моделі професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації як складової післядипломної освіти.

У системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів є й така класифікація моделей навчання:

інтераціоналістська – реалізовується на основі застосування інтерактивних форм навчання. В її основу покладені теорія активізації особистості в навчанні (А. Вербицький, М. Кларін, І. Лернер, М. Махмутов, І. Якіманська та ін.) і теорія ігрового та інтерактивного навчання (І. Абрамова, А. Вербицький, І. Іванов, О. Пометун, В. Рибальський та ін.);

персоналістична (розроблена американським ученим Дж. Левінджером) – зорієнтована на психологічну структуру особистості, її природні, вроджені якості, поведінкові особливості, що проявляються на певному психологічному та соціальному рівнях, і систему базових цінностей, яка зорієнтовує людину на досягнення успіху;

соціально-психологічна (Б. Ананьєв, Л. Карамушка, О. Киричук, О. Пометун та ін.) – спирається на активні методи навчання, форми соціально-психологічної взаємодії, побудовані на принципі діалогізму в межах малої групи (до 15 слухачів), об'єднаної спільними цілями та завданнями. Така група є прообразом загальних соціальних систем, у яких зіштовхуються соціальні та індивідуальні інтереси людей. Людина перебуває під постійним впливом, тому середовище групи є тим сприятливим контекстом, у якому можна спостерігати за різними формами поведінки людей у пошуках оптимального стилю взаємодії;

рефлексивна (О. Бодальов, Г. Ковальов, В. Кривошеєв, К. Лупшаєва та ін.) – зосереджена на пошуку сенсу в навчальній діяльності слухача, усвідомленні її цінності, дає змогу розвивати навички обґрунтованого, аргументованого міркування, уміння мислити самостійно, критично.

Наприклад, Л. де Калуве та інші розрізняють моделі за природою та характеристиками, відповідно виокремлюють освітні, організаційні моделі та їх комбінації [3, с. 41]. Для освітньої моделі визначають сім головних компонентів: основну структуру освітньої моделі; зміст курсу навчання; організацію курсу навчання; моделі групової організації навчання; тести і перевірки; оцінювання процесу навчання.

Серед освітніх моделей зазначені автори виокремлюють інтегративну модель, що має такі основні риси: вищі пріоритети – індивідуальний розвиток, усвідомлення своєї позиції в суспільстві, самостійність; наявність альтернативних шляхів навчання, що є необхідною умовою для індивідуального розвитку; процес управління тими, хто навчається, на основі

особистих і соціальних цінностей; максимальне поєднання обраного шляху навчання з потребами індивіда.

Кожна модель відображає систему компонентів, які об'єктивно і достатньо повно надають інформацію про об'єкт або процес вивчення. Моделювання, таким чином, дає змогу вивчати загальні закономірності об'єкта дослідження, обґрунтовувати нову теорію, бути засобом її побудови, переходити від емпіричного, описового пізнання до теоретичного, з урахуванням найскладніших теоретичних положень, формувати найкращу стратегію в подальшій діяльності.

Сучасна парадигма підвищення кваліфікації як безперервного процесу орієнтована на освіту, результат якої спонукає педагогів до переосмислення системи цінностей: цінності досягнення мети, цінності процесу створення ефективного продукту та цінності саморозвитку суб'єктів.

Нині науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти має бути конкурентоздатним. Це стане можливим, якщо залучити його до освітнього процесу, в якому спеціально організовано окремі дискретні етапи, послідовні ступені розвитку, між якими існують зв'язки наступності, інтеграції яких можна досягнути завдяки вільному залученню особистості в різні види освіти з урахуванням її інтересів, запитів і потреб. Отже, моделювання підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти слід базувати на їх запитих, для чого побудувати структуру, за допомогою якої можна реалізувати проблемний підхід, що має за мету поступовий розвиток науково-педагогічного працівника на основі вдосконалення його професійної діяльності.

Створення моделей професійного розвитку базується на таких принципах:

урахування професійних інтересів і потреб науково-педагогічних працівників;

системності, який передбачає системний аналіз кожної зі складових моделі, які є взаємодіючими та взаємопов'язаними підсистемами;

інформаційної достатності, що передбачає наявність критичного рівня істинних відомостей про модель;

доцільності моделі, яку створюють для досягнення конкретної мети, визначеної на первинному етапі моделювання.

Розробляючи модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах ми спиралися на наукові розвідки А. О. Кравченка та Л. Д. Покроєвої [7]. Ці науковці як модель професійного розвитку педагогічних кадрів розглядають єдину систему структурних складових, які перебувають у постійному взаємозв'язку та розвитку, з можливістю коригування мети і завдань з урахуванням особливостей, професійних потреб та очікувань слухачів.

У нашому дослідженні модель (рис. 1) містить такі блоки: цілепокладання, теоретико-методологічний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-оцінний.

Під час розроблення моделі ми враховували рекомендації В. Пуцова, а також зважали на визначені організаційно-педагогічні умови, які необхідно забезпечити в ході навчання дорослих у системі післядипломної освіти.

Рис.1. Модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації

До таких умов належать:

- професійно орієнтована мотивація науково-педагогічних працівників для здобуття нових знань;
- чітке усвідомлення необхідності підвищення власної кваліфікації;
- практична спрямованість освітнього процесу;
- врахування педагогічного та професійного досвіду тих, хто навчається;
- опертя на власний досвід і досвід тих, хто навчається;
- створення максимально комфортних умов здобуття освіти;
- використання інтерактивних форм і методів навчання;
- налаштування науково-педагогічних працівників, які навчаються, на самооцінювання власної діяльності;
- залучення тих, хто навчається, до планування та організації освітнього процесу;
- орієнтація на використання отриманої інформації у практичній діяльності науково-педагогічних працівників;
- врахування потреб науково-педагогічних працівників;
- забезпечення індивідуалізації навчання зі спрямуванням на самонавчання [9, с. 50].

Охарактеризуємо основні блоки моделі.

Блок цілепокладання визначає мету реалізації моделі і загальну спрямованість професійного розвитку науково-педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації. Поставлені завдання спрямовані на реалізацію мети і відображення дій, які можна буде змінювати на основі реалізації принципу зворотного зв'язку. Цей принцип дає змогу системі підвищення кваліфікації ефективно функціонувати у швидко змінюваних умовах. Визначення мети освітнього процесу, впорядкування завдань, що

конкретизують мету і визначають алгоритм її досягнення, мають важливе значення для освітнього процесу, оскільки дають змогу його організаторам розробити еталон для оцінювання результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників і врахувати їх освітні потреби.

У *теоретико-методологічному блоці* ми визначили методологічні підходи та дидактичні принципи реалізації навчання, які сприяють обґрунтуванню мети, завдань і змісту ієрархічно підпорядкованих блоків моделі професійного розвитку науково-педагогічних працівників.

Методологічні підходи відображають уявлення про специфіку досліджуваної проблеми, а виокремлені підходи дають змогу виявити й обґрунтувати суть процесу професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів за змістовим (андрогічний, особистісно орієнтовний) і процесуальним (аксіологічний, компетентнісний, контекстний, рефлексивний) аспектами. Ми визначили такі принципи професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів: науковості, системності, індивідуалізації, розвитку освітніх потреб, єдності теорії та практики, пріоритетності самостійного навчання та рефлексії власної траєкторії професійного розвитку.

Операційно-діяльнісний блок розкриває послідовність перебігу процесу професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів. Блок побудований відповідно до мети, змісту, структури освітнього процесу вищих військових навчальних закладів та передбачає застосування форм: індивідуальних, групових та масових, серед них – традиційних та інноваційних; методів – навчальної дискусії, ілюстрації, тренінгів, педагогічного спостереження, вправ, рольових ігор, кейс-методу, опертя на життєвий досвід науково-педагогічних працівників, біографічного методу, методу групових творчих вправ та ілюстрації; засобів – дидактичних матеріалів, інформаційних матеріалів у вигляді буклетів, листівок, плакатів, відеофільмів, технічних засобів навчання, інтернет-ресурсів.

Рефлексивно-оцінний блок передбачає перевірку досягнення мети – професійного розвитку науково-педагогічних працівників у системі післядипломної освіти. Реалізації зазначеного блоку сприяє об'єктивне оцінювання науково-педагогічних працівників та надання їм допомоги (фасилітаторами курсів підвищення кваліфікації) в якісному самоаналізі власних професійних досягнень, опануванні прийомів виявлення динаміки змін і тенденцій, формуванні перспектив подальшого професійного зростання.

Під час оцінювання рівня розвиненості професійної компетентності науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів пропонуємо використовувати такі критерії:

професійна спрямованість за показниками потреба в саморозвитку, самооцінки досягнень, задоволеності досягненнями, мотивів, інтересів, ціннісних орієнтацій);

професійні знання за показниками психолого-педагогічних і військово-спеціальних знань;

професійні вміння за показниками педагогічних, комунікативних, організаторських, дидактичних, перцептивних та сугестивних вмінь;

професійні якості за показниками інтелектуальної лабільності, толерантності (загального рівня саморегуляції), стресостійкості (вольових якостей).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників ми розглядаємо як інтегративну систему, спрямовану на розвиток професійної компетентності науково-педагогічних працівників, що містить такі блоки: _іле покладання, теоретико-методологічний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний.

Проведений аналіз показує, що в Україні немає єдиної сталої моделі професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Відповідно до чинного законодавства кожен заклад вищої освіти формує власну модель професійного розвитку науково-педагогічних працівників, в якій зосереджено увагу на певному виді професійного розвитку.

Кожен науково-педагогічний працівник відповідальний за свій професійний розвиток та має право вибору форм і методів навчання, інституцій і термінів підвищення кваліфікації відповідно до власної траєкторії розвитку.

У ході дослідження встановлено, що процес підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників вищих військових начальних закладів є багатограним, охоплює весь професійний цикл науково-педагогічного працівника та базується на принципі безперервного професійного розвитку, даючи можливість свідомим та активним фахівцям, реалізувати особистісний професійний потенціал. Перспективи подальшого дослідження є визначення та ранжування педагогічних умов професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищого військового навчального закладу у системі підвищення кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 374 с.
2. Єжова О. В. Класифікація моделей в педагогічних дослідженнях. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2014. Вип. 5. С. 202 – 207.
3. Коновальчук І. І. Теорія і технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах : монографія. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 464 с.
4. Олійник Л. В. Методична система навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління : монографія. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2017. 340 с.
5. Олійник Л. В., Іллющенко С. Ю., Аксанов Т. Ш., Гнесь Б. М., Брпнецька М. А. Проблема підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів України у науковому тезаурусі Військова освіта : зб. наук. пр. Національного університету оборони України. 2024. №49. С. 147–163.
6. Олійник Л. В. Теоретичні та методичні засади навчання військово-спеціальних дисциплін майбутніх магістрів військово-соціального управління [Текст] : дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.02 - теорія та методика навчання (загальновійськові й військово-спеціальні дисципліни) / Олійник Леонід Віталійович. Нац. акад. Держ. прикорд. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2021. 521 с.
7. Покроєва Л. Д., Кравченко А. Ю. Модельовання процесу професійного зростання керівників загальноосвітніх навчальних закладів у системі післядипломного педагогічного освіти. *Народна освіта*. 2012. № 2 (17). URL: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/5/statti/4kravchenko.htm> (дата звернення 25.06.2024).

8. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя початкового загальноосвітнього навчального закладу в умовах Нової української школи: Ч.1 / за ред. Л. А. Пермінової. Херсон : Айлант, 2018. 158 с.
9. Пуцов В. І. Вчити дорослого по-дорослому. *Післядипломна освіта*. 2011. № 2. С. 49–51.

REFERENCES

1. Honcharenko, S. U. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. Kyiv : Lybid [in Ukrainian].
2. Iezhova, O. V. (2014). Klasyfikatsiia modelei v pedahohichnykh doslidzhenniakh [Classification of models in pedagogical research]. *Naukovi zapysky*, 5, 202–207 [in Ukrainian].
3. Konovalchuk, I. I. (2014). *Teoriia i tekhnolohiia realizatsii innovatsii u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh [Theory and technology of implementing innovations in general education institutions]*. Zhytomyr : ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
4. Oliynyk L. V. *Metodychna systema navchannya viyskovo-spetsialnykh dystsyplin mahistriv viyskovo-sotsialnoho upravlinnya : monohrafiya*. Khmelnytskyi : Vyd-vo NADPSU, 2017. 340 s.
5. Oliynyk L. V., Illyushchenko S. YU., Aksanov T. SH., Hnes B. M., Bprpnetska M. A. Problema pidvyshchennya kvalifikatsiyi naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv vyshchykh viyskovykh navchalnykh zakladiv Ukrayiny u naukovomu tezaurusi Viyskova osvita : zb. nauk. pr. Natsionalnoho universytetu oborony Ukrayiny. 2024. №49. S. 147–163.
6. Oliynyk L. V. Teoretychni ta metodychni zasady navchannya viyskovo-spetsialnykh dystsyplin maybutnikh mahistriv viyskovo-sotsialnoho upravlinnya [Tekst] : dys. na zdob. nauk. stup. d-ra ped. nauk : 13.00.02 - teoriya ta metodyka navchannya (zahalnoviyskovi y viyskovo-spetsialni dystsypliny) / Oliynyk Leonid Vitaliyovych. Nats. akad. Derzh. prykord. sluzhby Ukrayiny im. B. Khmelnytskoho. – Khmelnytskyi, 2021. 521 s.
7. Pokroeva, L.D., & Kravchenko, A.Yu. (2012). Modeliuvannia protsesu profesiinoho zrostannia kerivnykiv zahalnoosvitnikh navchalnykh zaveden v systemi pisliadyplomnoho pedahohichnoho osvity [Modelling the Process of Professional Growth of Heads of Secondary Schools in the System of Postgraduate Teacher Education]. *Narodna osvita*, 2 (17). <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/5/statti/4kravchenko.htm> [in Ukrainian].
8. Perminovoi, L.A. (Ed.). (2018). *Profesiino-pedahohichna pidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovoho zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Professional and Pedagogical Training of Future Teachers of Primary Schools in the Context of the New Ukrainian School (1 part)]*. Ailant [in Ukrainian].
9. Pusov, V. I. (2011). Vchyty dorosloho po-dorosloму [Teaching an adult in an adult way]. *Pisliadyplomna osvita*, 2, 49–51 [in Ukrainian].

SUMMARY

Leonid Oliynyk,

Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Researcher
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Serhii Illiuschenko,
Doctor of Philosophy

National Defence University of Ukraine, Kyiv

Timur Aksanov,
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Bohdan Hnes,
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Maryna Baranetska,
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Structural and Functional Model of Professional Development of Scientific and Pedagogical Staff in the Process of Advanced Training at Higher Military Educational Institutions

Introduction. *The issue of developing the professional competence of research and teaching staff of higher military educational institutions is a key factor in assessing the functioning of the military education system's personnel and a strategic resource for improving its quality.*

An important step towards updating and upgrading the qualifications of scientific and pedagogical staff should be considered to be ensuring the possibility of implementing individual educational trajectories, expanding the educational field through the variability and competitiveness of educational programs.

Purpose. *The purpose of the article is to identify and describe the components of the model of professional development of research and teaching staff in the process of advanced training in higher military educational institutions.*

Methods. *The study was conducted using the following methods: systematic analysis and synthesis, induction and deduction, comparison, generalization, and systematization.*

Results. *The analysis of the above issues allows us to state that there is no single sustainable model of professional development of research and teaching staff in the system of postgraduate education in Ukraine. Each higher education institution forms its own unique model of professional development of research and teaching staff with an emphasis on a particular type of professional development. Based on these features, the purpose of the model developed by us will be to create an algorithm for the professional development of research and teaching staff, which will maximally satisfy both the individual needs of research and teaching staff and the qualification requirements of a higher military educational institution for this category.*

Originality. *The article presents the developed model of professional development of scientific and pedagogical staff in the process of advanced training in higher military educational institutions. This model allows the heads of higher military educational institutions to see and understand the process and results of the advanced training of scientific and pedagogical staff and to take into account the individual educational trajectories of the professional development of this category during its implementation.*

Conclusions. *Thus, we consider the model of professional development of scientific and pedagogical workers as an integrative system aimed at developing the professional competence of scientific and pedagogical workers and includes the following blocks: goal setting, theoretical and methodological, operational and activity, reflective and evaluative.*

The analysis shows that Ukraine does not have a single sustainable model of professional development of academic staff. On the basis of the current legislation, each higher education institution forms its own unique model of professional development of research and teaching staff with an emphasis on a particular type of professional development.

Keywords: *model; scientific and pedagogical staff of higher military educational institutions; advanced training; professional development.*